

ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: Η ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΤΗΣ ΟΠΤΙΚΗΣ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Γκασούκα Μαρία

Επίκουρη Καθηγήτρια Φύλου και Λαογραφίας

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Φύλο και Εκπαίδευση: Η Εκτίμηση της Ένταξης της Οπτικής του Φύλου στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση της Κύπρου

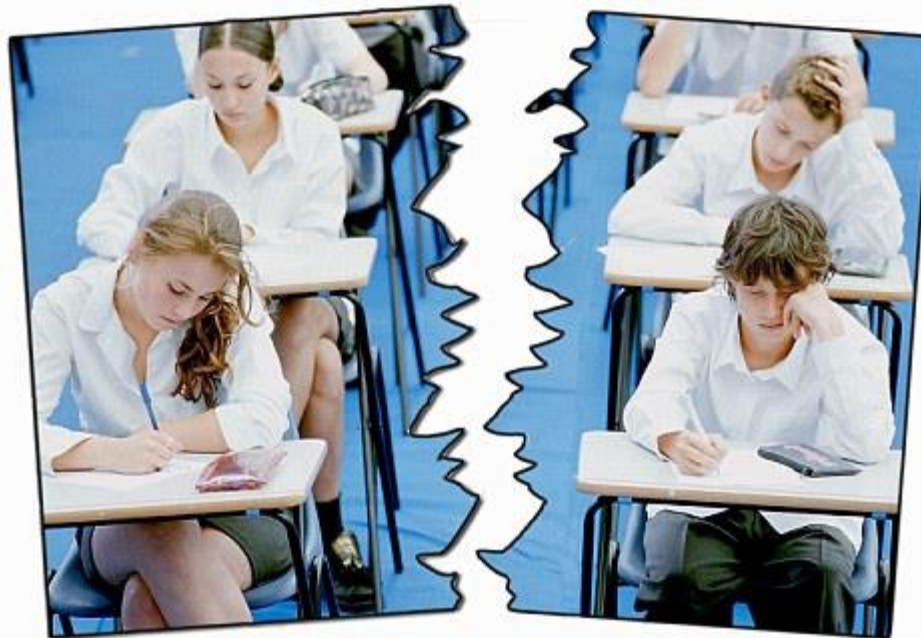
Παράγοντες που συντελούν αποφασιστικά στη διατήρηση των παραδοσιακών ρόλων και συμπεριφορών από τους μαθητές και τις μαθήτριες:

- Πολιτικές που αφορούν στην εκπαίδευση γενικότερα
- Το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών σε συνδυασμό με το περιεχόμενο των σχολικών εγχειριδίων και την εικονογράφησή τους
- Το περίφημο «κρυφό» αναλυτικό πρόγραμμα
- Τα παιχνίδια και τα αθύρματα
- Οι στάσεις, οι προσδοκίες και οι συμπεριφορές των εκπαιδευτικών (ανδρών και γυναικών)
- Ο λόγος που οι εκπαιδευτικοί αρθρώνουν (και στον οποίο λόγο το αρσενικό υποκαθιστά και τα δύο φύλα, κάνοντας το θηλυκό γένος αόρατο)
- Οι παρεμβάσεις του κοινωνικού περιβάλλοντος του σχολείου (σύλλογοι γονέων, Τ.Α. εκκλησία κ.λπ.)

Φύλο και Εκπαίδευση: Η Εκτίμηση της Ένταξης της Οπτικής του Φύλου στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση της Κύπρου

- Από την έρευνα έχει καταγραφεί ότι μεγάλος αριθμός εκπαιδευτικών πρακτικών, από εκείνες που θεωρούνται “αυτονόητες” μέσα στο εκπαιδευτικό σύστημα, θέτει σε πιο πλεονεκτική θέση τα αγόρια και περιορίζει συγκριτικά τις δυνατότητες μάθησης και επιτυχίας των κοριτσιών και ενισχύει υφιστάμενα κοινωνικά στερεότυπα για τα φύλα

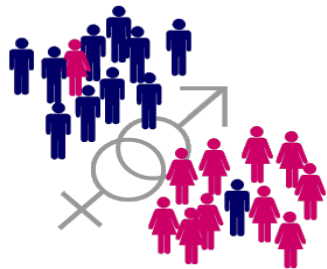
Φύλο και Εκπαίδευση: Η Εκτίμηση της Ένταξης της Οπτικής του Φύλου στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση της Κύπρου

- Το εκπαιδευτικό σύστημα, παρά τις προθέσεις του, δεν κατορθώνει ουσιαστικά να εκπληρώσει την υπόσχεση της έμφυλης ισότητας που ρητά θεσπίζει.
- Η ύπαρξη κάθε μορφής σεξιστικής και ρατσιστικής ιδεολογίας στο χώρο της εκπαίδευσης αποτελεί σημαντικό εμπόδιο στην επίτευξη βασικών στόχων του εκπαιδευτικού συστήματος και δεν συμβάλλει στην επίλυση ενός γενικότερου κοινωνικού προβλήματος.

Φύλο και Εκπαίδευση: Η Εκτίμηση της Ένταξης της Οπτικής του Φύλου στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση της Κύπρου

- Το Φύλο (gender), δομή κατεξοχήν κοινωνική, οικονομική, πολιτισμική, αναγνωρίζεται ως η βάση της κοινωνικής οργάνωσης, η «αρχή του σχετίζεσθαι» και, όπως εύστοχα επισημαίνεται, συνέβαλε στο να διαφανεί ο δυτικοκεντρικός και κοινωνικά κατασκευασμένος χαρακτήρας της αντιπαράθεσης φύση/πολιτισμός και να καυαστεί επομένως δυνατός ο διαχωρισμός της έννοιας του Φύλου από τη βιολογική του διάσταση.
- «Το Φύλο δεν αποτελεί αναλλοίωτη, φυσική οντότητα, αλλά προϊόν κοινωνικοπολιτιστικών όρων που αλλάζουν μέσα στο χρόνο. Το περιεχόμενο της έννοιας του Φύλου (gender) αποτελεί επομένως και αυτό κοινωνική κατασκευή με ιστορική διάσταση και συγκροτείται και αναπαράγεται από ένα πλέγμα σχέσεων ανάμεσα στα Φύλα και στο εσωτερικό των Φύλων».

Φύλο και Εκπαίδευση: Η Εκτίμηση της Ένταξης της Οπτικής του Φύλου στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση της Κύπρου

- Απώτερος στόχος της φεμινιστικής προσέγγισης για την εκπαίδευση είναι το εγχείρημα μιας ριζικής αλλαγής στο σύστημα έμφυλων σχέσεων, προϋπόθεση για τη δημιουργία ισότιμων υποκειμένων και για την μετατροπή των σχολείων σε χώρους συνάντησης και επικοινωνίας.
- Η μη-σεξιστική αγωγή προϋποθέτει νέες γνώσεις και υψηλό βαθμό έμφυτης ευαισθητοποίησης εκπαιδευτικών και επαναπροσδιορισμό στάσεων και πρακτικών Αγωγής εκ μέρους τους. Προϋποθέτει ακόμα βαθιές αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα (όπως στην περίπτωση μας συγγραφή νέων μη-σεξιστικών Αναλυτικών Προγραμμάτων και σχολικών εγχειριδίων), κατάστρωση και υλοποίηση προγραμμάτων κατεύθυνσης των παιδιών σε δραστηριότητες που παραδοσιακά ανήκουν στο αντίθετο φύλο αλλά και προγραμμάτων ευαισθητοποίησης εκπαιδευτικών.

Φύλο και Εκπαίδευση: Η Εκτίμηση της Ένταξης της Οπτικής του Φύλου στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση της Κύπρου

- Η επίτευξη μιας ποιοτικής Εκπαίδευσης που εξασφαλίζει στις μαθήτριες και στους μαθητές, ανεξάρτητα από φύλο, φυλή, θρησκεία, κουλτούρα, σεξουαλικό προσανατολισμό, αρτιμέλεια κ.λπ. ίσα δικαιώματα, που εστιάζει στη διαπολιτισμικότητα και στηρίζεται στην ισότητα των φύλων και των ευκαιριών, διαμορφώνει ένα θετικό περιβάλλον ενήλικης ζωής όχι μόνο για τη σημερινή νέα γενιά, αλλά και για τις επερχόμενες γενεές.

Φύλο και Εκπαίδευση: Η Εκτίμηση της Ένταξης της Οπτικής του Φύλου στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση της Κύπρου

- Όλες οι σχετικές έρευνες συμφωνούν πως στην σύγχρονη πραγματικότητα για τα αγόρια η επιτυχία έρχεται πιο εύκολα από ότι για τα κορίτσια, που η αυτοπεποίθησή τους τραυματίζεται από - συχνά ακούσιες - σεξιστικές αντιλήψεις και συμπεριφορές, που τα ωθούν να πιστέψουν πως έχουν λιγότερες πιθανότητες να αντιμετωπίσουν ένα πρόβλημα σε σχέση με τα αγόρια ή πως τα δικά τους επιτεύγματα υπήρξαν μάλλον τυχαία.

Φύλο και Εκπαίδευση: Η Εκτίμηση της Ένταξης της Οπτικής του Φύλου στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση της Κύπρου

- Με τον όρο γλωσσικός σεξισμός εννοείται η γλωσσική διεπίδραση σε μια ανδροκρατική κοινωνία, στην οποία η γλώσσα αποτυπώνει ακριβώς τις σχέσεις εξουσίας ανάμεσα στα φύλα και λειτουργεί με τέτοιο τρόπο ώστε να διαιώνίζεται και να νομιμοποιείται η εξουσία των αντρών εις βάρος των γυναικών.
- Αποτελεί πεποίθησή μας πως το να είναι ορατά και τα δύο γένη στο λόγο δεν συνεπάγεται «φεμινιστική εμμονή», αλλά πολιτικό και δημοκρατικό αίτημα υψίστης σημασίας, βασικότατη προϋπόθεση επίτευξης της έμφυλης ισότητας.

Φύλο και Εκπαίδευση: Η Εκτίμηση της Ένταξης της Οπτικής του Φύλου στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση της Κύπρου

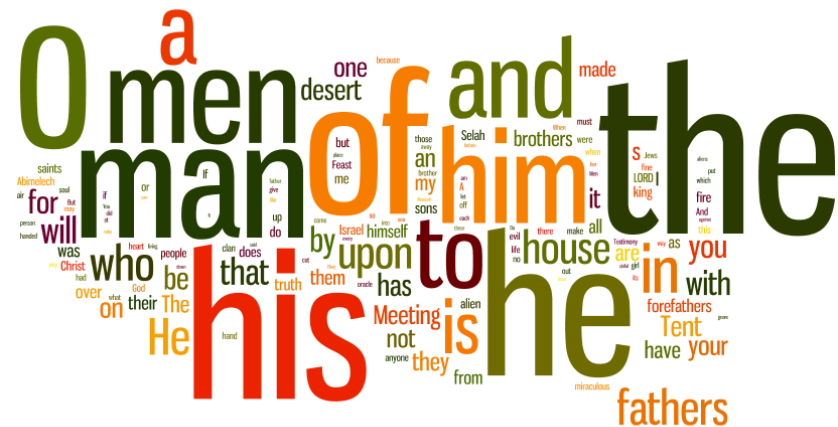
- Παράλληλα καταλήξεις θηλυκών και αρσενικών τύπων: ο/η ακροατής/ακροάτρια, ο/η μαθητής/μαθήτρια, ο/η διδάσκων/διδάσκουσα, ο/η συμμαθητής/συμμαθήτρια, ο/η εκπαιδευτικός, ο/η συγγραφέας, κ.λ.π.

«Πίσω από τη γενετική χρήση του αρσενικού δεν υπάρχουν άνδρες και γυναίκες, αλλά συχνά μόνον άνδρες και ο γλωσσικός εξοβελισμός των γυναικών οδηγεί στον συμβολικό αποκλεισμό τους από όλα τα πεδία και τις δραστηριότητες της κοινωνίας που χαίρουν κάποιας αναγνώρισης ή αξίας» (Παυλίδου Θ.Α.).

Φύλο και Εκπαίδευση: Η Εκτίμηση της Ένταξης της Οπτικής του Φύλου στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση της Κύπρου

- Προτάθηκε η χρήση του πληθυντικού αριθμού που επιτρέπει τη διευκρίνιση του φύλου, όπως: οι εκπαιδευτικοί, άνδρες και γυναίκες / τα αγόρια και τα κορίτσια / οι επιστήμονες, άνδρες και γυναίκες, κ.λ.π.
- Προτάθηκε να μην προτάσσεται πάντα η κατάληξη του αρσενικού ονόματος στα ζεύγη ανδρικών - γυναικείων, να μην χρησιμοποιούνται καταλήξεις υποκοριστικών σε θηλυκά ουσιαστικά και μεγεθυντικών ουσιαστικών σε αρσενικά ουσιαστικά και να αποφεύγονται τα παθητικά ρήματα με υποκείμενα θηλυκού γένους.

Φύλο και Εκπαίδευση: Η Εκτίμηση της Ένταξης της Οπτικής του Φύλου στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση της Κύπρου

- Θεωρήσαμε ιδιαίτερα σημαντικό το να υπάρχει εισαγωγικά ήδη από τις τελευταίες τάξεις του δημοτικού σχολείου η Ιστορία κάθε επιστήμης στο πλαίσιο της οποίας μπορούν συχνά να γίνουν ορατές οι γυναίκες.
- Σε ομαδικές δραστηριότητες προτείνεται να επισημαίνεται η διαμόρφωση ομάδων μαθητών/τριών ανεξάρτητα από το φύλο, θρήσκευμα, καταγωγή.
- Θέσαμε στη διάθεσή σας προς αξιοποίηση σε κάθε Π.Σ. και δείγμα έμφυλης βιβλιογραφίας.

Προσοχή!!!

Να βρείτε το χωριό καταγωγής και το είδος μουσικής που ακούει ο καθένας, αν:

-Η γυναίκα ακούει ροκ μουσική

-Ο Αλέξης δεν κατάγεται από τη Λύση

-Αυτός (μετατροπή του θηλυκού σε αρσενικό) που ακούει ροκ μουσική κατάγεται από τη Γιαλούσα»

Προσοχή!!!

- Ο ζαχαροπλάστης ετοιμάζει 6 γλυκά την ώρα. Ο αρχιζαχαροπλάστης κ.λπ.
- Δύτες διάγουν έρευνα....
- Ένας υπάλληλος πληρώνεται...
- Ένας επαγγελματίας οδηγός...
- Ο κάθε συνδρομητής.....
- Ο Γιώργος απάντησε σωστά...ο Σάββας έδωσε 5 σωστές απαντήσεις...
- Ο διευθυντής ενός εργοστασίου...
- Ένας πεζοπόρος...
- Την 1^η Ιανουαρίου του 2009 ο Κώστας κατέθεσε 3000...
- Ο κ. Α. επενδύει 1000 ευρώ σε ένα επενδυτικό σχέδιο μιας εταιρείας...
- Το κέρδος που αποφέρει σε έναν επιχειρηματία η πώληση μιας επί πλέον μονάδας...

Φύλο και Εκπαίδευση: Η Εκτίμηση της Ένταξης της Οπτικής του Φύλου στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση της Κύπρου

Η μη αναφορά σε αρχαϊκά και αρχαία θρησκευτικά συστήματα αδικεί ιδιαίτερα τις γυναίκες που έχουν ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον σχετικά παρελθόν με γυναικοκεντρικά και πιθανόν μονοθεϊστικά θρησκευτικά συστήματα

1. Να υπογραμμιστούν οι αξίες της ισότητας και της ελευθερίας που ενστερνίζεται ο χριστιανισμός σύμφωνα με τα λόγια του ίδιου του Ιησού.
2. Να υπάρξουν περισσότερα παραδείγματα γυναικών από την Παλαιά Διαθήκη, αλλά κυρίως από την Καινή Διαθήκη, αφού στα χρόνια που αφορά αρκετές γυναίκες είχαν σημαντική θέση στη χριστιανική παράδοση επιδεικνύοντας δύναμη χαρακτήρα.
3. Να εξισορροπηθεί η αναλογία ανδρών – γυναικών.
4. Η χρήση της γλώσσας να εξισορροπηθεί ως προς τις έμφυλες αναφορές της και τη σεξιστική χρήση της (αντωνυμίες, επίθετα κ.λπ.),.
5. Να γίνει συνειδητή η προσπάθεια των εκπαιδευτικών, γυναικών και ανδρών, να τονίζουν την ισότητα των φύλων.

Φύλο και Εκπαίδευση: Η Εκτίμηση της Ένταξης της Οπτικής του Φύλου στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση της Κύπρου

Επίσης, θα προσθέταμε ότι επιβάλλεται αύξηση των θηλυκών υποδειγμάτων πέρα της Παναγίας και ιδιαίτερα έμφαση στις μαθήτριές του Χριστού, συνεχής αναφορά στη συνεισφορά των γυναικών στο χριστιανικό κίνημα και τη διάδοσή του

Φύλο και Εκπαίδευση: Η Εκτίμηση της Ένταξης της Οπτικής του Φύλου στην Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση της Κύπρου

Μία εκπαίδευση της έμφυλης ισότητας συνεπάγεται όχι μόνον υψηλή αξιολόγηση των κοριτσιών, αλλά και βελτίωση των αγοριών, καθώς θα συνειδητοποιήσουν τα κοινωνικά πλεονεκτήματα που θα προκύψουν από την αναγνώριση και αποδοχή των δυνατοτήτων και της προσφοράς των κοριτσιών και των γυναικών

Ο/η νέου τύπου εκπαιδευτικός απαιτείται να διαθέτει το σύνολο των συμπεριφορών και των γνώσεων που του/ης επιτρέπει να αναγνωρίζει την ανισότητα στις εκπαιδευτικές ευκαιρίες, να προχωρά σε συγκεκριμένες παρεμβάσεις που να εξασφαλίζουν την ίση μεταχείριση των μαθητριών και των μαθητών που θα οδηγεί σε ίσα εκπαιδευτικά αποτελέσματα

Ερωτήσεις

Ευχαριστώ
Πολύ !!!